

## ŠABLONŲ PAVYZDŽIAI AUKLĖJAMOSIOS – UGDOMOSIOS VEIKLOS PALENGVINIMUI.

### Psichologiniai bei praktiniai patarimai auklėtojui

Klasės auklėtojas turi žinoti, kokios yra teigiamojo savojo Aš vaizdo sudedamosios dalys.

#### „AŠ“ VAIZDO ATMINTINĖ AUKLĖTOJUI:

- **Aš esu.** Tai mano asmenybės teigiamos savybės, stiprieji bruožai, mano jausmai. Aš žinau, kad nesu tobulas. Žinau, kokias neigiamas savybes ir ydas turiu. Suprantu, ką jos man reiškia. Ieškau, kaip galiu jas kompensuoti.
- **Aš galiu.** Tai mano mokėjimai ir gebėjimai, socialiniai ir bendravimo įgūdžiai. Tai man leidžia būti nepriklausomam, savarankiškam, pasitikinčiam.
- **Aš priklausau.** Tai mano supratimas ir jausmas, kad aš priklausau klasei, mokyklai ar kitai svarbiai organizacinei grupei, užimu joje tinkamą vietą ir bendradarbiauju su kitais.
- **Aš esu reikalingas.** Tai mano žinojimas, kad esu reikalingas klasės bendruomenei, darau jiems įtaką, galiu padėti.
- **Aš tikiu.** Tai mano nuostatos ir tikėjimai. Tai mano drąsa veikti, siekti, nepasiduoti, būti atkakliam.

## NETINKAMO UGDYTINIO ELGESIO KOREGAVIMAS

Netinkamas elgesys	Koregavimas
Kai mokinys siekia <i>dėmesio</i>	<p><b>Nedera</b> tildyti, moralizuoti, įkalbinėti gražiuoju.  <b>Reikia</b> pasielgti kaip nors netikėtai. Ignoruoti netinkamą elgesį ir pastebėti gerą.</p> <p>Toks mokinys gali padėti tvarkyti reikalus bei dokumentus (stendas, metraštis, ar pan.) mokykloje/klaseje, viešai skelbti klasei pranešimus. Tinka kita, tačiau kuo labiau matoma veikla.</p>
Kai mokinys <i>demonstruoja jėgą</i>	<p>Neįrodinėti savo pranašumo, nešaukti, negrasinti nuobaudomis, nesivelti į ginčą ar kovą.  Reikia elgtis priešingai negu norisi, nesuteikti mokiniui lauktos reakcijos.  Atskirais atvejais yra veiksmingi individualūs pokalbiai, kurių metu galima paprašyti netrukdyti vesti pamokų.</p> <p>Svarbu tokį vaiką įtraukti į veiklą, teikti pasirinkimo alternatyvas. Jis galėtų būti kokios nors naudingos veiklos vadovu, renginio administratoriumi, padėjėju, tarpininku, klasės susirinkimų pirmininku ir pan.</p>
Kai mokinys siekia <i>keršto</i>	<p>Nedera „atsilyginti“ už įžeidimus, neatsakyti kerštu į vaiko kerštą.  Reikia pranešti apie tokį elgesį administracijai, tėvams.  Galima prašyti, kad kiti klasės mokiniai vengtų prasižengėlio.  Galima tokiam mokiniui pasiūlyti tam tikrą laiką elgtis priešingai ir nuspręsti, ar kiti jį mėgsta.  Sudaryti tokias situacijas, kuriose klasės draugai pamatytų gerąsias jo savybes.  Svarbu neatstumti tokio mokinio, juo rūpintis ir globoti, drąsinti, patraukti į savo pusę.  Atskiru atveju gali labai padėti psichologas.</p> <p>Toks mokinys yra jautri asmenybė, todėl reikia jam leisti pasijusti svarbiam. Jis galėtų padėti mokiniams, kuriems nesiseka mokytis, patarti bendraamžiams klausimais, kuriuos jis išmano. Jis gali supažindinti naujokus su mokykla, padėti nuskriaustiems ir pan.</p>
Kai mokinys <i>atsiriboja</i>	<p>Reikia įtikinti tokį ugdytinį, kad nemėgindamas jis nepatikrins savo galimybių.  Būtina nepasiduoti ir tikėti vaiku.  Formuoti nuostatą, kad nieko nedaryti yra blogiau, negu daryti blogai. Darydami klaidų, vis tiek šio to išmokstame.  Atskiru atveju gali labai padėti psichologas.</p> <p>Vaikui galima pasiūlyti mokytis jaunesnius, kuriems prasčiau sekasi, vėta tokį mokinį įtraukti į sportinę, kultūrinę veiklą, kurioje nėra rungtyniavimo.</p>

## NEMALONIOS INFORMACIJOS PRANEŠIMO PASIRENGIMO ETAPAI

- Nusiteikimas tokiam pokalbiui,
- Atsiminti, kad tokią informaciją reikia perduoti su didele pagarba pašnekovui,
- Rasti, už ką konkretų ugdytinį galima pagirti, pasakyti apie jį ką nors gero,
- Kalbėti savo vardu: „Aš pastebėjau...“, „Manau, kad...“ ir pan.,
- Nurodyti konkretų poelgį arba faktą (neturi būti apibendrinimų. Pvz. „Jūsų sūnus vis bėga iš pamokų“.),
- Kalbėti glaustai ir konkrečiai: „Šią savaitę Jūsų sūnus praleido n pamokų“.,
- Nenukrypkite į nemalonus praeities prisiminimus,
- Atminti, kad aptariamas konkretus netinkamo elgesio faktas, o ne nagrinėjamas visas mokinio gyvenimas,
- Svarbu atskirti poelgį nuo mokinio asmenybės. Tai turi atsispindėti kalboje. Sakyti: „Jis pabėgo iš pamokų“, o ne „simuliantas“.
- Duoti laiko pašnekovui įsisąmoninti informaciją,
- Susitarti, kokios bendros taktikos ir strategijos laikytis.

## PRAKTINIAI KONFLIKTŲ SPRENDIMO BŪDAI, TINKAMA REAKCIJA Į KRITIKĄ

Kritika	Sprendimo būdas
- Jums neįdomu, kad mano vaikas ruošia pamokas po keturias valandas, mokosi pas korepetitorių, o jo pažymiai negerėja.	- Suprantu, kad Jūsų vaikas daug laiko ir pastangų skiria mokymuisi, bet teigiamų poslinkių nesimato. Galvokime, ką galima padaryti, kad padėtis pagerėtų.  ➤ Apibendrinti pasakytus nepasitenkinimo žodžius ir pereiti prie konstruktyvaus problemos sprendimo.
-Mūsų vaikų nemoko nė vienas aukštos kvalifikacijos mokytojas!	- Aš suprantu, kad Jums rūpi, kas ir kaip moko Jūsų vaikus. Mano nuomone, mūsų mokykloje dirbantys mokytojai yra kompetentingi ir savo darbą atlieka gerai.  ➤ Pripažinti, kad gali egzistuoti ir kitokia nei Jūsų nuomonė, su kuria turite teisę nesutikti.
- Aš jau nieko gero nesitikiu iš šios mokyklos.	- Prašau patikslinti, kokie yra Jūsų lūkesčiai.  ➤ Pereiti nuo kritinių pastabų prie pozityvaus problemos aptarimo.
„Garo išleidimas“	Geriau pradžioje patylėti, leisti išsikalbėti. Aprimus emocijoms, ieškoti bendrų sprendimų.
- Kada baigsis visa ši netvarka klasėje ir mokykloje?	Pasitikslinti „kas Jums nepatinka mūsų klasėje/mokykloje?“. Klausimo tonas turi būti dalykiškas ir su tikru susidomėjimu, be pykčio, sarkazmo ar viršenybės išraiškos.  ➤ Tikslintis tol, kol aiškiai suprantama, kas sukėlė nepasitenkinimą.
Kiti priekaištavimai, kaltinimai	Puldamas pašnekovas tikisi gynybos. Kai randamas būdas sutikti su kaltinimu, pašnekovas „nuginkluojamas“. Tai nereiškia, kad priekaištai turi pagrindą ir pašnekovas yra teisybės.  ➤ Konstatuojama, kad pašnekovui gali tik taip atrodyti, jog jis yra teisybės. Būtina sukonkretinti nepasitenkinimo priežastį.